

Ensolution.

Kostnad per brukare
Ekerö kommun, utfall 2019–2020

Frida Wennermark och Fredrik Markstedt, Ensolution AB
E-post: frida.wennermark@ensolution.se
Version: 1.0
Datum: 2021-09-21

Innehåll

Innehåll.....	1
Om Ensolution AB.....	2
Sammanfattning.....	3
Inledning och uppdrag.....	4
Metod för genomförande.....	4
Förutsättningar i Ekerö.....	4
Analysmodell.....	5
Strukturella förutsättningar.....	6
Referenskostnadskvot och nettokostnadsavvikelse.....	6
<i>lakttagelser och reflektioner.....</i>	<i>7</i>
Individ och familjeomsorgen övergripande.....	7
Barn, ungdom och familj.....	7
Medelkostnad per brukare barn, ungdom och familj.....	8
Insatsmix barn, ungdom och familj.....	8
Ekonomiskt bistånd.....	9
Utbetalning per invånare och hushåll.....	10
Biståndstid per åldersintervall.....	10
Vuxna missbrukare.....	11
Medelkostnad per brukare vuxen missbruk.....	12
Insatsmix vuxen missbruk.....	12

Om Ensolution AB

Kort beskrivning av företaget

Ensolution hjälper Sveriges kommuner att få resurserna att räcka till. Detta gör vi genom att synliggöra brister, identifiera möjligheter och föreslå lösningar med utgångspunkt i individens behov.

Våra skräddarsydda mjukvaror och tjänster hjälper kommunala verksamheter att bedöma behov ändamålsenligt, resursfördela och skapa systematik för att göra arbetet mer verkningsfullt. Vi planerar för framtida behov, utvärderar och jämför utfall med ett stort antal andra kommuner i Sveriges alla län.

Vårt underlag hjälper kommunerna att fatta välgrundade beslut och göra bättre prioriteringar för hur resurserna ska fördelas och användas mer effektivt.

Till skillnad från generella produkter och traditionella managementkonsulter med ett allmänt erbjudande, har vi en lång historik av hårt avgränsad specialisering, där vi enbart jobbat med offentlig sektor och alltid utnyttjat specialgjorda mjukvaror och individbaserad data. Vi har genom åren skapat ett stort och helt unikt jämförelsematerial. Vi utvecklar kontinuerligt nya tjänster och mjukvaror för att möta kommunernas utmaningar och strävar alltid efter att ligga i absolut framkant inom vår nisch.

Vi tänker långsiktigt och i princip alla våra kunder återkommer varje år.

Vi erbjuder lösningar inom områden som Kostnad Per Brukare, räkenskapsammandraget, behovsbedömningar, resursfördelning, utredningar och beräkningar inom LOV, brukarundersökningar, processutveckling, ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, skräddarsydd rådgivning m.m. Vi arbetar med väl beprövade metoder och verktyg och vår personal har lång och gedigen erfarenhet av att driva effektiva och framgångsrika projekt.

Ensolution har kontor i Stockholm, Göteborg, Halmstad och Luleå.

Ensolution AB är AAA-ratade, det högsta kreditbetyg ett aktiebolag kan få, enligt AAA Soliditet AB.

Kompetens

Vår tekniska förmåga och yrkeskunna består av ca 30 medarbetare där majoriteten har stor erfarenhet av att arbeta i kommunal verksamhet och framför allt inom äldreomsorg (ÄO), funktionsnedsättningsomsorg (FN), samt individ- och familjeomsorg (inklusive försörjningsstöd) (IFO).

Ensolutions medarbetare har en bred kompetensbakgrund där vanliga examina är exempelvis företagsekonomi, nationalekonomi, data- och systemvetenskap, förvaltningskunskap, statsvetenskap och juridik. Medarbetarna kommer vanligtvis från arbete i kommunal verksamhet, och då företrädesvis från aktuella verksamheter, eller från konsultfirmor där de har arbetat med dessa verksamheter som verksamhetsutvecklare och rådgivare. På Ensolution arbetar personer som exempelvis har varit ekonomichefer, verksamhetschefer, verksamhetscontrollers, biståndsbedömare, kvalitetsutvecklare etc. i kommuner och inom aktuella verksamheter.

Referenser

Ensolution har ett hundratal kommuner på referenslistan, t.ex. Nynäshamns kommun, Nyköpings kommun, Tyresö kommun, Södertälje kommun, Strängnäs kommun, Ljusdal kommun, Vallentuna kommun, Östersunds kommun, Värmdö kommun, Haninge kommun, Ludvika kommun, Uppsala kommun, Gotlands kommun, Växjö kommun, Järfälla kommun, Örebro kommun, Åre kommun, Luleå kommun, Halmstad kommun, Göteborg stad, Solna stad m.fl.

Sammanfattning

Ekerö kommun har under 2021 arbetat med att ta fram en Kostnad Per Brukare-kalkyl för individ- och familjeomsorgen som avser helår 2019 och 2020. Kostnad per brukare (KPB) är enkelt uttryckt en metod för kostnadsberäkning av olika insatser och för hur dessa insatser kan knytas till den enskilde brukaren. KPB bygger på avidentifierade individdata vilket innebär att vård och service för olika typer av brukare kan sammanställas och utgöra grunden för uppföljning ur olika perspektiv. Genom att informationen utgår från de enskilda individerna ges möjligheter att belysa och analysera verksamheten även ur ett brukarperspektiv.

Resultaten från vår analys av konsumtion, insats- och brukarmix samt produktivitet inom individ- och familjeomsorgen visar att i jämförelsen med andra kommuner är det en lägre andel brukare som får insatser enligt IFO i Ekerö kommun. Detta är genomgående för alla tre områden (barn, ungdom och familj, ekonomiskt bistånd, och vuxen missbruk).

Däremot ser vi att insatserna i Ekerö genomgående har en högre kostnad per brukare än KPB-snittet. Detta till trots så är kostnaden per invånare för IFO lägre än för genomsnittet, vilket beror på att den högre genomsnittliga kostnaden per brukare inte får genomslag utan trycks ner av den lägre konsumtionen. Även detta gäller för alla tre områden.

Sett till insatsmixen hos barn, ungdom och familj lägger Ekerö en större andel av sina totala resurser på handläggare, öppenvård och konsulentstött familjehem än KPB-snittet. Däremot går en lägre andel av de totala resurserna till institutionsvård samt egna familjehem. Mellan 2019 och 2020 har resurserna inom internt familjehem ökat.

Insatsmixen hos vuxen missbruk visar att Ekerö har en lägre andel av sina totala resurser mot institutionsvård jämfört med KPB-snitt, däremot läggs mer resurser mot externa stödboenden jämfört med snitt. Även på vuxensidan kan vi se att mer resurser går mot handläggare jämfört med snitt, däremot ser vi att Ekerö har fortsatt lägre andel av resurserna mot öppenvård jämfört med snitt.

Den totala utbetalningen av försörjningsstöd är nästintill oförändrad mellan 2019 och 2020. Vi kan däremot se att fördelningen mellan flykting och ordinarie skiljer sig åt. Försörjningsstödet för flykting minskar och ordinarie försörjningsstöd ökar med ungefär motsvarande belopp.

Inledning och uppdrag

Kostnad per brukare (KPB) är enkelt uttryckt en metod för kostnadsberäkning av olika insatser och för hur dessa insatser kan knytas till den enskilde brukaren. KPB bygger på avidentifierade individdata vilket innebär att vård och service för olika typer av brukare kan sammanställas och utgöra grunden för uppföljning ur olika perspektiv. Genom att informationen utgår från de enskilda individerna ges möjligheter att belysa och analysera verksamheten även ur ett brukarperspektiv.

Ekerö kommun har under 2021 arbetat med att ta fram en KPB-kalkyl för individ och familjeomsorgen som avser helår 2020 samt 2019.

Denna rapport ger först en introduktion till projektet och metoden, därefter presenteras resultatet från kalkylen tillsammans med det som framkommit under analyserna.

Metod för genomförande

KPB är en efterkalkyl som byggs från individnivå. Kalkylen kombinerar kommunens kostnader med verkställda beslut, vilket skapar ett resultat som visar både vad den enskilda brukarens insatser kostar kommunen att verkställa per år samt vad insatserna kostar att verkställa per enhet (# dygn, timmar etc.).

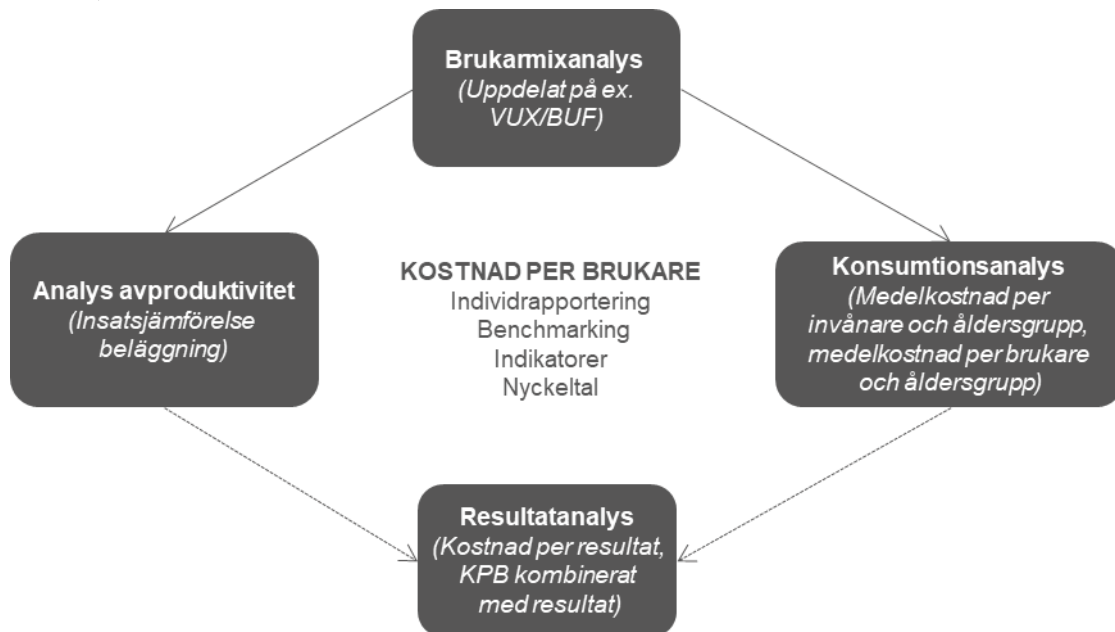
Den ekonomiska informationen som ligger till grund för kalkylen tas från kommunens ekonomisystem genom att göra ett totalutdrag för föregående helår. Den inkluderar alla kostnader som krävs för att bedriva verksamheten, det vill säga inte bara de direkta lönekostnaderna för personalen utan även kostnader för vaktmästare, ekonomer, biståndshandläggare osv. Kostnaderna kombineras sedan med beviljade och verkställda insatser hos enskilda brukare. På så sätt kan en brukaranalys erhållas. Kalkylerna skapar sedan ett bra material för jämförelser, dels externt mot andra kommuner dels internt mellan kommunens egna enheter och mellan år. Här följer en kort beskrivning av de olika stegen i KPB-modellen.

- » I steg ett identifieras verksamheter och insatser inom individ- och familjeomsorgen. Detta görs genom att standardinsatslistan går igenom och vilka insatser som kommunen erbjuder. Dessa måste kontinuerligt stämmas av mot den nationella statistikens definitioner och mot de verksamhetsindelningar med definitioner som används i SCB:s räkenskaps sammandrag för kommuner (RS).
- » I steg två hämtas ekonomisk information från ekonomiutdraget, där indelningar såsom t ex ansvar i kombination med verksamhet, objekt och aktivitet hjälper till att visa var kostnaderna hör hemma.
- » I steg tre fördelas kostnaderna mellan två olika huvudaktiviteter, aktiviteter som är relaterade direkt till en specifik insats och aktiviteter som utgörs av gemensamma verksamheter (ex. enhetens administration).
- » I steg fyra sammanställs beräkningen av insatserna, dvs. en enhetskostnad och en totalkostnad per insats. Totalkostnaden består då av den direkta verksamhetskostnaden och den fördelade gemensamma kostnaden. Den delas med total volym i kommunen, t.ex. antal utredningar eller dagar med insatsen. Resultatet blir en kostnad per insats. All beräkning sker i IT-stödet Cost Perform.
- » När de aktuella insatserna är kostnadsberäknade återstår att knyta konsumtionen av insatserna till de enskilda brukarna. De aktuella volymerna per brukare hämtas från det aktuella verksamhetssystemet. Resultatet blir insatser och kostnader per brukare.
- » I steg sex valideras modellen för att kontrollera att alla kostnader har kommit med och fördelats rätt.

Förutsättningar i Ekerö

- » Extern jämförelse med övriga KPB-kommuner är från utfall 2020
- » Alla overheadkostnader är inkluderade i modellen, upp till kommunövergripande nivå
- » Inom flera insatser har manuella justeringar gjorts inom både ekonomi och verksamhetsstatistik för att erhålla en mer rättvis fördelning.

Analysmodell

Bilden visar en översiktlig analysmodell utifrån fyra olika typer av analyser.

- » Konsumtionsanalys. Syftet med denna analys är bl. a. att jämföra kostnaden per invånare och åldersgrupp, dvs. relatera kostnaderna till invånare och brukare. Här kan bl.a. följande frågor ställas: Ger enskilda kommuner fler insatser än andra kommuner? Hur ser medelkostnaden ut i förhållande till andra? Beror detta på befolkningens struktur eller på kommunens produktivitet?
- » Brukarmixanalys. Syftet med denna analys är att undersöka om kommunen har valt rätt kostnadseffektiv strategi för de insatser som erbjuds brukarna. Här kan bl.a. följande delar analyseras: Hur ser brukarmixen ut? Vilka grupper av brukare kräver stora resurser? Har kommunen fler ytterfall (kostsamma brukare) än andra kommuner? Beror detta i så fall på en obalans mellan institutionsplaceringar och öppenvårdsinsatser?
- » Analys av produktivitet. Syftet är att jämföra produktiviteten dels inom kommunen, dels med andra kommuner, en s.k. nyckeltalsjämförelse. Här kan bl.a. följande frågor ställas: Har kommunen en dyr kostnad per boendeplats i förhållande till andra kommuner? Vad beror detta på?
- » Resultatanalys. Syftet är att kombinera kostnaderna med resultat och kvalitet. Här kan bl.a. följande frågor ställas: Vilket resultat ger insatserna? Hur förhåller sig resultatet till kostnaderna? Resultat för insatserna finns inte tillgängligt i dagsläget i existerande analyser

Strukturella förutsättningar

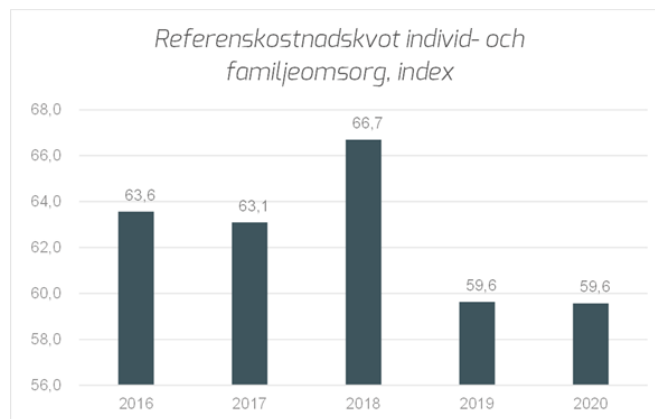
Referenskostnadskvot och nettokostnadsavvikelse

Vår utgångspunkt för att sätta Ekerö kommuns kostnader och resultat i ett sammanhang är att utgå från den referenskostnadskvot kommunen har inom individ och familjeomsorgen som även ligger till grund för den nationella kostnadsutjämnningen. En kvot under 100 indikerar en mer gynnsam struktur och ett värde över 100 indikerar således en tyngre struktur. I Ekerö kommuns fall ser vi att kommunen för år 2020 anses ha så kallade gynnsamma förutsättningar att bedriva individ och familjeomsorgsverksamheten med en referenskostnadskvot på 59,6. Referenskostnaden som därigenom kan räknas fram indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

Följande är i huvudsak det som avgör referenskostnadskvotens storlek i kommunerna och ligger till grund för beräkningen:

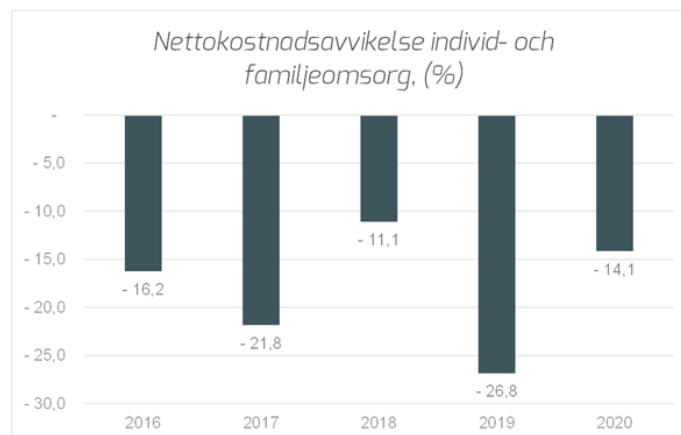
- Nettokostnaden för individ- och familjeomsorg i riket
- Andel barn 0-19 år i hushåll med låg inkomststandard
- Andel lågutbildade 20-40-åringar födda i Sverige
- Tätortsgrad
- Andel boende i flerfamiljshus byggda 1965-75
- Antal dagar med sjukpenning i åldern 16-64 år
- Andel pendlare över landsgräns
- Merkostnader för löner enligt löneutjämningsmodellen för IFO

Diagram 1 Referenskostnadskvot för Ekerö 2016-2020

Avvikelsen mellan kommunens referenskostnad och faktiska nettokostnad (inom individ och familjeomsorgen) uppgår till 14,1 procent för år 2020 (senaste siffran tillgänglig i Kolada) vilket omräknat i kronor motsvarar ca 11 mnkr.

Diagram 2 Nettokostnadsavvikelse för Ekerö 2016-2020

Iakttagelser och reflektioner

I avsnittet lyfter vi fram våra huvudsakliga iakttagelser kopplat till vår analysmodell. Dvs analys av konsumtion, insats- och brukarmix samt produktivitet.

Individ och familjeomsorgen övergripande

Inom individ och familjeomsorgen (IFO) ser vi via tabell 1 nedan att andelen brukare med IFO-insats i Ekerö är 2,9 procent, vilket motsvarar 827 unika brukare (2019 var det 2,5% vilket motsvarar 710 unika brukare). Genomsnittet för samtliga KPB-kommuner ligger för år 2020 på 5,9 procent. Ekerö kommun har således färre personer med en IFO-insats inom samtliga åldersintervall. Sett till den genomsnittliga kostnaden per brukare har Ekerö genomgående en högre snittkostnad förutom för åldersintervallet 20–29 år. Sett till kostnaden för IFO per invånare har samtliga ålderskategorier en lägre kostnad förutom 60–64 år.

De totala kostnaderna inom IFO har ökat med ca 8 procent (ca 7mkr) mellan 2019 och 2020.

Tabell 1 Konsumtion IFO 2019–2020 jämfört med genomsnittet IFO 2020 (Samtliga KPB-kommuner)

Konsumtion IFO totalt							Genomsnitt IFO 2020		
Åldersgrupp	Kostnader	# Invånare	# Brukare	Kr. / inv.	KPB	% Brukare	Kr. / inv.	KPB	% Brukare
Ej brukarkopplad	4 614 629	28 879		160			386		
0-6 år	7 706 264	2 538	74	3 036	104 139	2,9%	4 703	37 504	13,6%
7-12 år	13 552 089	2 845	108	4 763	125 482	3,8%	7 761	73 916	10,8%
13-17 år	20 500 263	2 296	136	8 929	150 737	5,9%	16 127	116 149	14,2%
18-19 år	8 575 369	778	42	11 022	204 175	5,4%	15 861	156 804	10,0%
20-24 år	2 365 168	1 053	66	2 246	35 836	6,3%	5 873	60 043	9,8%
25-29 år	1 819 601	1 016	47	1 791	38 715	4,6%	3 587	58 493	6,3%
30-39 år	8 029 247	3 101	101	2 589	79 497	3,3%	3 576	64 755	5,6%
40-49 år	7 255 595	4 591	89	1 580	81 524	1,9%	2 999	68 174	4,3%
50-59 år	7 423 567	4 182	86	1 775	86 321	2,1%	2 821	73 538	3,8%
60-64 år	5 353 580	1 525	38	3 511	140 884	2,5%	2 485	77 110	3,1%
65- år	1 589 099	4 954	40	321	39 727	0,8%	402	33 398	1,2%
Totalt	88 784 471	28 879	827	3 074	101 777	2,9%	4 487	70 204	5,9%
Totalt 2019	81 981 302	28 690	710	2 857	108 430	2,5%			

Barn, ungdom och familj

Inom barn, ungdom och familj (BUF) ser vi via tabell 2 nedan att andelen brukare med BUF-insats i Ekerö är 4,2 procent, vilket motsvarar 353 unika brukare (2019 var det 3,8 procent vilket motsvarar 320 unika brukare). Genomsnittet för samtliga KPB-kommuner ligger för år 2020 på 9,7 procent. Ekerö kommun har således färre personer med en IFO-insats inom samtliga åldersintervall inom BUF. Sett till den genomsnittliga kostnaden per brukare har Ekerö genomgående en högre snittkostnad förutom för åldersintervallet 18–19 år. Sett till kostnaden för IFO per invånare har samtliga ålderskategorier en lägre kostnad.

De totala kostnaderna inom BUF har ökat med ca 14 procent (ca 7mkr) mellan 2019 och 2020.

Tabell 2 Konsumtion Barn, ungdom och familj 2019–2020 jämfört med genomsnittet BUF 2020 (Samtliga KPB-kommuner)

Konsumtion barn, ungdom, familj (BUF)							Genomsnitt BUF 2020		
Åldersgrupp	Kostnader	# Invånare	# Brukare	Kr. / inv.	KPB	% Brukare	Kr. / inv.	KPB	% Brukare
Ej brukarkopplad	3 551 039								
0-6 år	7 706 264	2 538	74	3 036	104 139	2,9%	4 270	60 397	7,2%
7-12 år	13 552 089	2 845	108	4 763	125 482	3,8%	7 401	75 777	10,1%
13-17 år	20 500 263	2 296	136	8 929	150 737	5,9%	15 758	117 604	13,7%
18-19 år	7 521 915	778	35	9 668	214 912	4,5%	14 587	221 968	6,7%
0-19 år 2020	52 831 571	8 457	353	6 247	139 605	4,2%	9 933	96 404	9,7%
0-19 år 2019	46 120 741	8 421	320	5 477	133 975	3,8%			

Medelkostnad per brukare barn, ungdom och familj

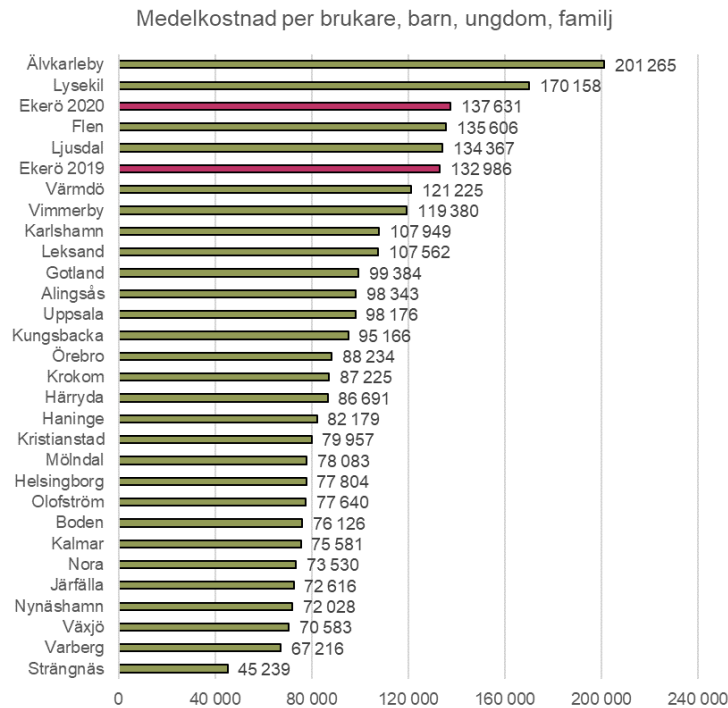
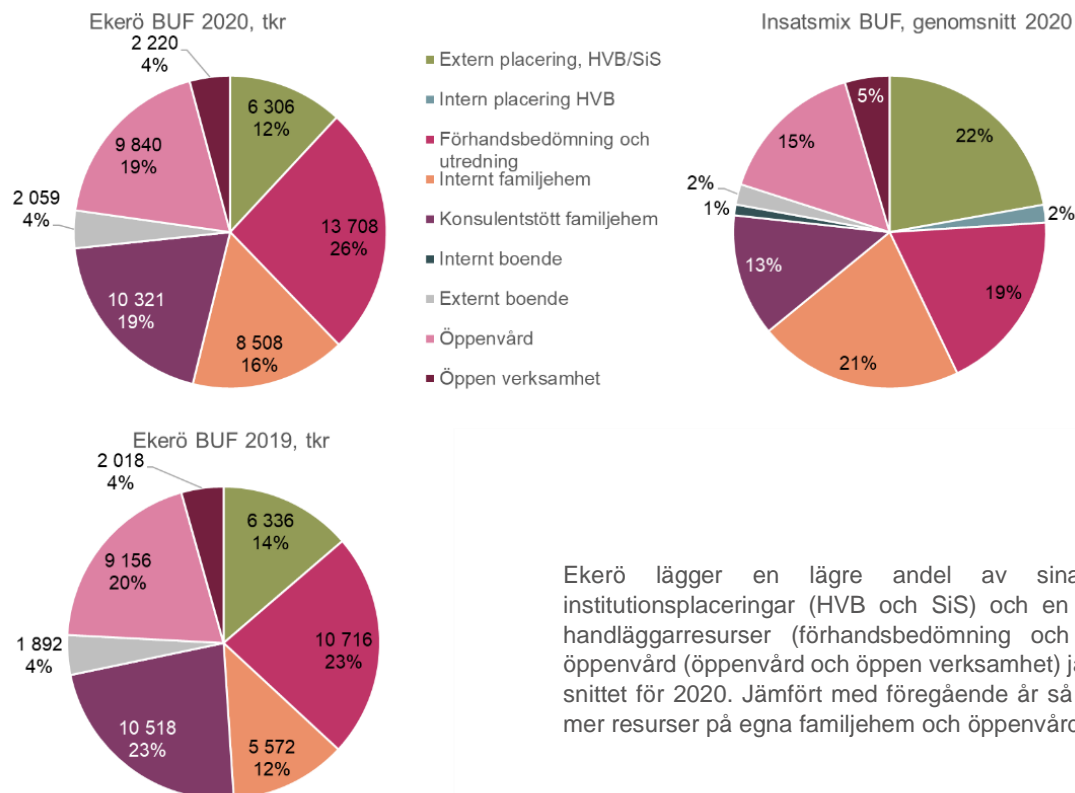

Diagram 3 Medelkostnad per brukare barn, ungdom och familj jämfört med genomsnittet BUF 2020 (Samtliga KPB-kommuner)

Jämfört med de andra KPB-kommunerna har Ekerö bland den högsta genomsnittliga kostnaden per brukare.

Insatsmix barn, ungdom och familj

Diagram 4 Insatsmix barn, ungdom och familj tusentals kronor och andel

Ekerö lägger en lägre andel av sina resurser på institutionsplaceringar (HVB och SiS) och en större andel på handläggaresurser (förhandsbedömning och utredning) och öppenvård (öppenvård och öppen verksamhet) jämfört med KPB-snittet för 2020. Jämfört med föregående år så lägger Ekerö nu mer resurser på egna familjehem och öppenvård.

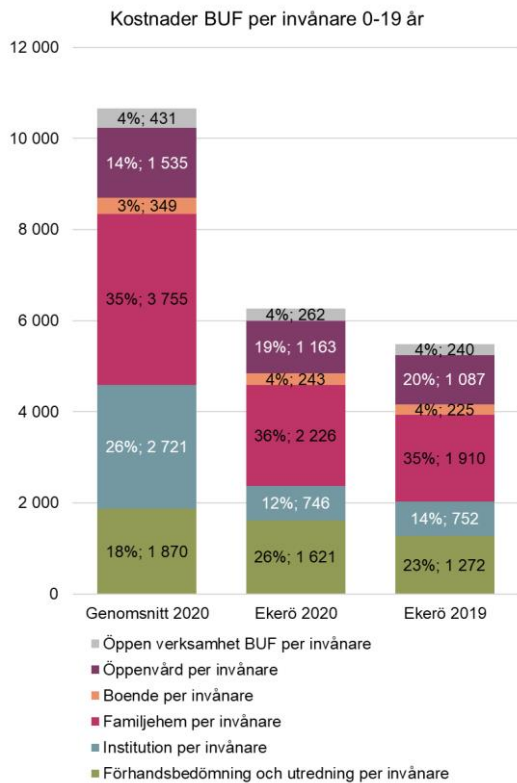

Diagram 5 Insatsmix barn, ungdom & familj kronor per invånare

Om vi ser till insatsmixen som visar kr/inv (kronor per invånare) så ser vi att Ekerö lägger lägre resurser per invånare inom samtliga insatskategorier förutom biståndsbedömd öppenvård. Personalresurserna för förhandsbedömning och utredningen sticker ut på så sätt att Ekerö har nästan lika hög kostnad per invånare trots att brukarandelen är mindre än hälften så stor.

Avseende institutionsplaceringar har Ekerö ungefär 25 % av den genomsnittliga kostnaden per invånare och för familjehem är motsvarande siffra cirka 60 %.

Ekonomiskt bistånd

Inom ekonomiskt bistånd (FÖR) ser vi via tabell 3 nedan att andelen hushåll med bistånd i Ekerö är 1,8 procent, vilket motsvarar 282 unika hushåll (2019 var det 1,7 procent vilket motsvarar 255 unika hushåll). Genomsnittet för samtliga KPB-kommuner ligger för år 2020 på 2,9 procent. Ekerö kommun har således färre hushåll med bistånd inom samtliga åldersintervall. Sett till den genomsnittliga utbetalningen per hushåll har Ekerö genomgående en högre snittkostnad per hushåll inom samtliga åldersintervall, vilket dock inte är ovanligt bland storstadsnära kommuner.

Den totala utbetalningen av försörjningsstöd har ökat mellan 2019 och 2020 med ca 1,7mkr, dock har försörjningsstödet avseende flyktning (tabell 4) minskat med motsvarande så totalt sett är den totala utbetalningen av försörjningsstöd i princip oförändrad mellan 2019 och 2020.

Tabell 3 Konsumtion Ekonomiskt bistånd 2019–2020 jämfört med genomsnittet FÖR 2020 (Samtliga KPB-kommuner)

Utbetalt ekonomiskt bistånd (per registerledare)								Genomsnitt FÖR 2020		
Åldersgrupp	Kostnader	# Invånare	# Brukare	Kr. / inv.	KPB	% Brukare		Kr. / inv.	KPB	% Brukare
20-24 år	1 384 703	1 053	41	1 315	33 773	3,9%		1 701	31 092	5,4%
25-29 år	1 062 304	1 016	26	1 046	40 858	2,6%		1 390	38 557	3,6%
30-39 år	3 746 377	3 101	69	1 208	54 295	2,2%		1 699	50 439	3,3%
40-49 år	4 830 088	4 591	63	1 052	76 668	1,4%		1 663	64 240	2,5%
50-59 år	4 245 346	4 182	57	1 015	74 480	1,4%		1 596	66 701	2,3%
60-64 år	1 877 754	1 525	26	1 231	72 221	1,7%		1 355	65 050	2,0%
20-64 år 2020	17 146 571	15 468	282	1 109	60 803	1,8%		1 573	52 548	2,9%
20-64 år 2019	15 525 871	15 375	255	1 010	60 886	1,7%				

Tabell 4 Utbetalning ekonomiskt bistånd flyktning

Utbetalning ek. bist. flyktning	2020	2019	Differens
	6 641 242 kr	8 384 533 kr	-1 743 290 kr

Utbetalning per invånare och hushåll

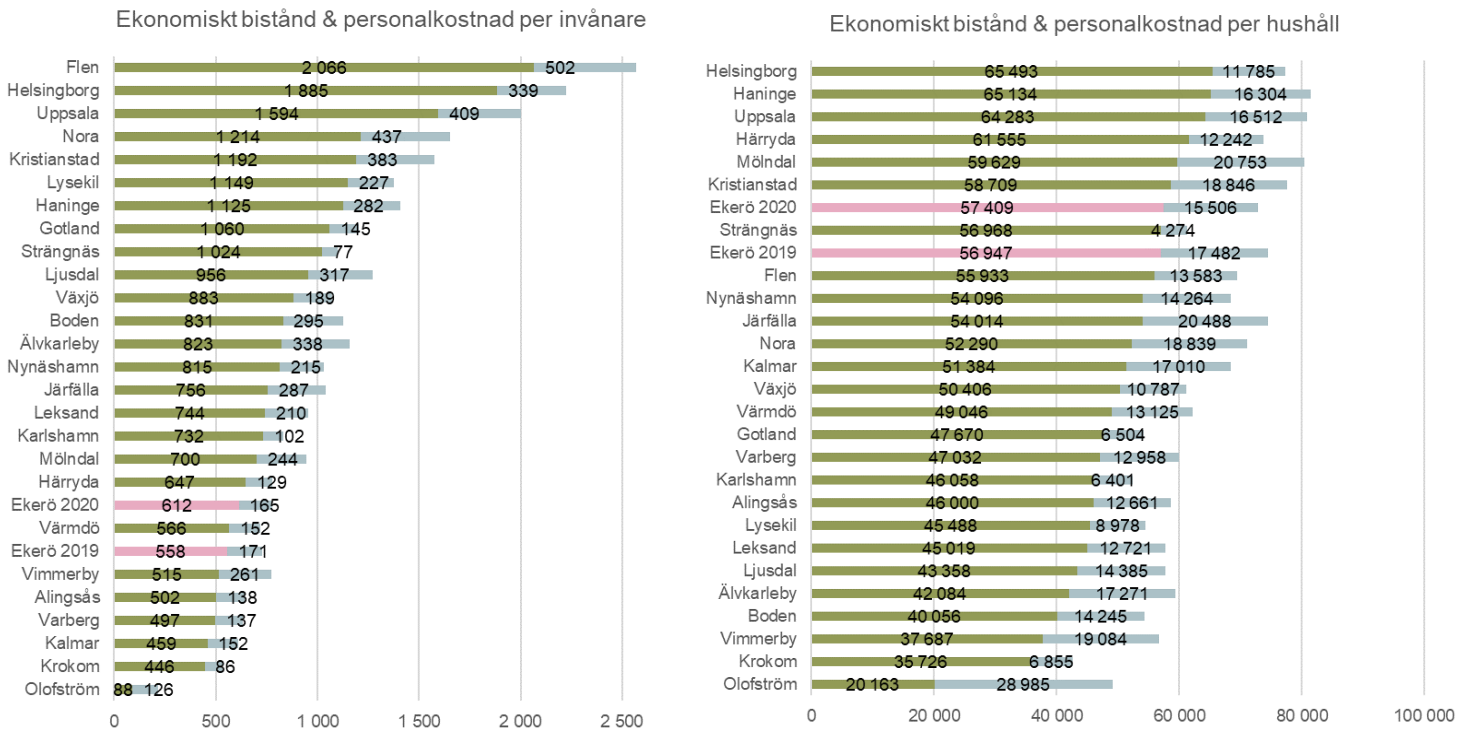

Diagram 6 Utbetalt försörjningsstöd per invånare och hushåll inkl personalkostnad

Ovan diagram visar utbetalt försörjningsstöd per invånare (till vänster) och per hushåll (till höger). Den gröna stapeln (rosa i Ekerös fall) visar själva utbetalningen medan den blågrå stapeln visar respektive kommuns personalkostnad per invånare samt per hushåll.

Biståndstid per åldersintervall

Diagram 5 nedan visar hur många hushåll (inom de olika åldersgrupperna) som har haft bistånd i 1–3, 4–6, 7–9 och 10–12 månader. Åldersgrupperna 18–29 år har framförallt kortvarigt bistånd, men de över 30 år har längre biståndstider.

Diagram 7 Antal hushåll inom olika åldersintervall och deras längd med bistånd under 2020

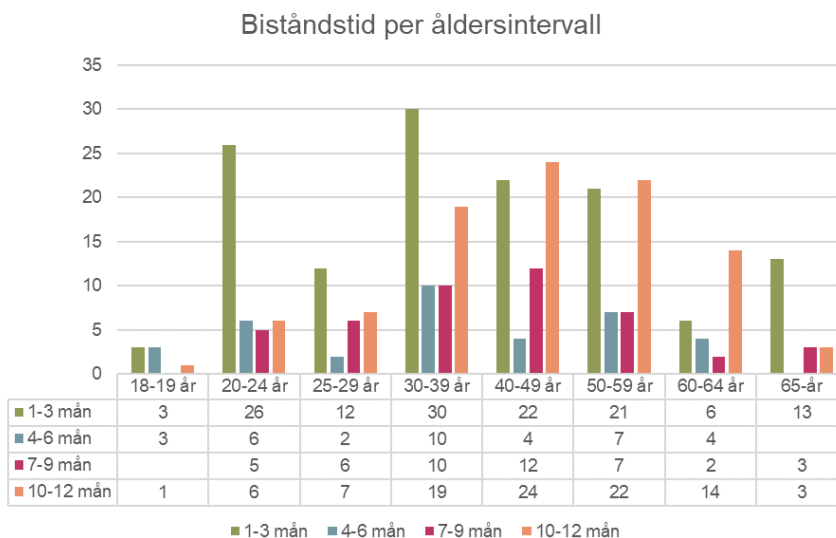

Diagram 8 Antal hushåll inom olika åldersintervall och deras längd med bistånd, förändring 2019–2020

Skillnad	1-3 mån	4-6 mån	7-9 mån	10-12 mån
18-19 år	-1	2	0	1
20-24 år	6	-10	-3	1
25-29 år	2	-3	6	0
30-39 år	13	1	2	3
40-49 år	6	-4	0	1
50-59 år	8	-2	-2	2
60-64 år	-3	3	-2	4
65- år	-2	-2	2	-1
Totalt	29	-15	3	11

Diagrammet ovan visar skillnaden mellan 2019 och 2020 i antalet hushåll med bistånd inom respektive åldersintervall och intervall med biståndslängd för både utfall 2019 och 2020. Totalt sett var det 29 fler hushåll som under 2020 hade bistånd under 1–3 månader, där ser vi att den största ökningen återfinns i ålderskategorin 30-39 år.

Vuxna missbrukare

Inom vuxen missbruk (VUX) ser vi via tabell 5 nedan att andelen brukare med VUX-insats i Ekerö är 0,3 procent, vilket motsvarar 61 unika brukare (2019 var det också 0,3 procent vilket motsvarade 70 unika brukare). Genomsnittet för samtliga KPB-kommuner ligger för år 2020 på 1,1 procent. Ekerö kommun har således färre personer med en IFO-insats inom samtliga åldersintervall inom VUX. Sett till den genomsnittliga kostnaden per brukare har Ekerö en högre genomsnittskostnad för brukare som är 30år och äldre. Sett till kostnaden för VUX per invånare har samtliga ålderskategorier, förutom 60–64 år, en lägre kostnad.

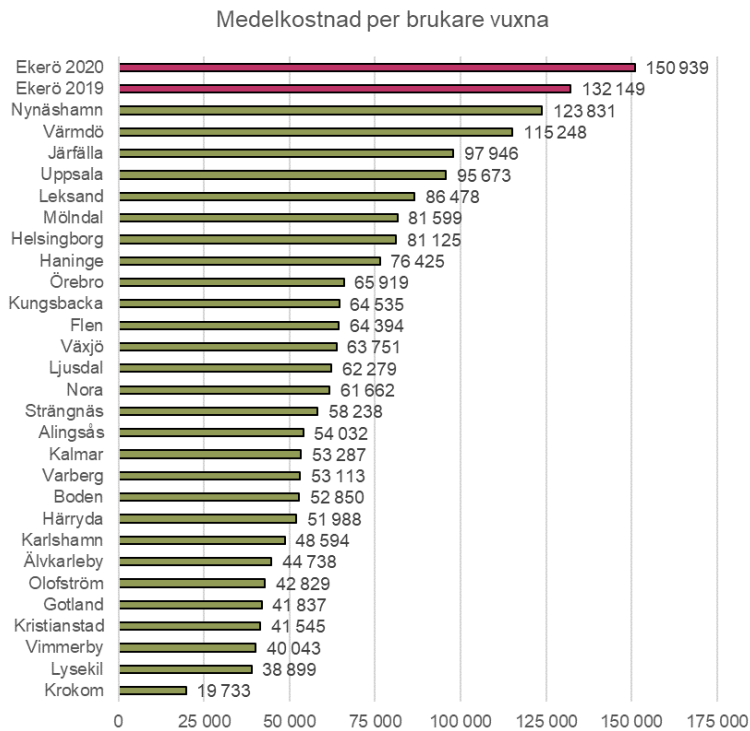
De totala kostnaderna inom VUX har minskat med ca 800 tkr mellan 2019 och 2020.

Tabell 5 Konsumtion vuxna missbrukare 2019–2020 jämfört med genomsnittet VUX 2020 (Samtliga KPB-kommuner)

Konsumtion vuxna missbruk (VUX)							Genomsnitt VUX 2020		
Åldersgrupp	Kostnader	# Invånare	# Brukare	Kr. / inv.	KPB	% Brukare	Kr. / inv.	KPB	% Brukare
Ej brukarkopplad	215 703								
20-24 år	305 044	1 053	7	290	43 578	0,7%	1 347	56 648	2,5%
25-29 år	273 565	1 016	5	269	54 713	0,5%	1 311	71 783	2,0%
30-39 år	2 493 928	3 101	11	804	226 721	0,4%	1 038	82 080	1,5%
40-49 år	887 463	4 591	8	193	110 933	0,2%	640	61 535	1,1%
50-59 år	1 780 674	4 182	13	426	136 975	0,3%	635	71 591	1,0%
60-64 år	2 651 472	1 525	11	1 739	241 043	0,7%	644	75 568	0,8%
65- år	480 336	4 954	6	97	80 056	0,1%	185	51 420	0,4%
20- år 2020	9 088 185	20 422	61	445	145 451	0,3%	741	68 205	1,1%
20- år 2019	9 763 249	20 269	70	482	133 886	0,3%			

Medelkostnad per brukare vuxen missbruk

Diagram 9 Medelkostnad per brukare vuxna missbruk jämfört med genomsnittet VUX 2020 (Samtliga KPB-kommuner)

Jämfört med de andra KPB-kommunerna har Ekerö den högsta genomsnittliga kostnaden per brukare.

Insatsmix vuxen missbruk

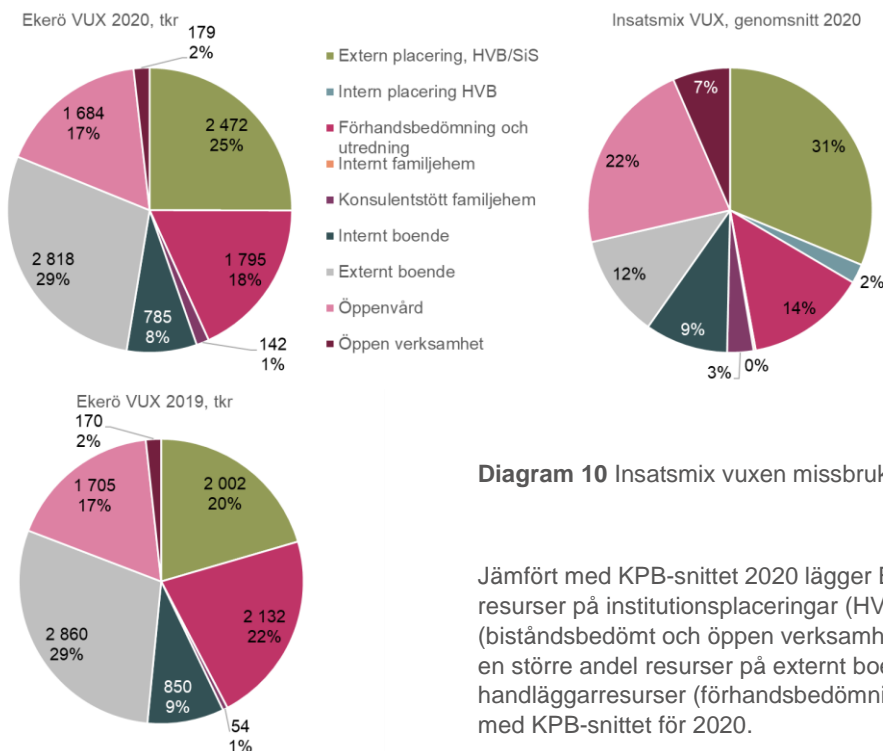

Diagram 10 Insatsmix vuxen missbruk tusentals kronor och andel

Jämfört med KPB-snittet 2020 lägger Ekerö en lägre andel av sina resurser på institutionsplaceringar (HVB och SiS) och öppenvård (bistandsbedömt och öppen verksamhet). Däremot lägger Ekerö en större andel resurser på externt boende och handläggaresurser (förhandsbedömning och utredning) jämfört med KPB-snittet för 2020.

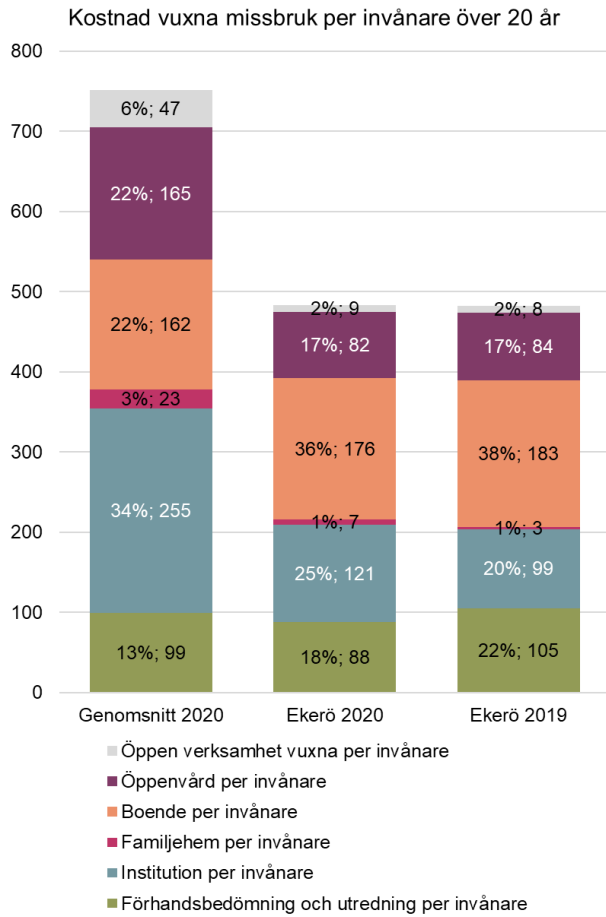

Diagram 11 Insatsmix vuxen missbruk kronor per invånare

Om vi ser till insatsmixen som visar kr/inv (kronor per invånare) så ser vi att Ekerö lägger lägre resurser per invånare inom samtliga insatskategorier förutom boende. Personalresurserna för förhandsbedömning och utredningen sticker ut även här på så sätt att Ekerö har nästan lika hög kostnad per invånare trots att brukarandelen endast är ungefär en tredjedel av genomsnittets.

Avseende institutionsplaceringar har Ekerö ungefär hälften av den genomsnittliga kostnaden per invånare och för boende är motsvarande siffra faktiskt nästan på samma nivå som snittet.

Sammanfattande reflektioner

Inom individ- och familjeomsorgen i Ekerö kommun ser vi i jämförelsen med andra att det är en lägre andel brukare som får insatser. Däremot ser vi att den genomsnittliga kostnaden per brukare och år avviker kraftigt uppåt. Det här sambandet är oftast naturligt då det är troligt att det som väl aktualiseras hos socialtjänsten är av så allvarlig karaktär att det i större utsträckning kräver mer omfattande och mer kostnadskrävande insatser än i en kommun med en hög andel brukare där flertalet endast utreds eller kanske enbart får stöd inom öppenvården med en generellt lägre kostnad per brukare.

Det som genomgående i kalkylen avviker med högre kostnader är framför allt personalresurserna inom flera olika delar. Kostnaden per invånare för förhandsbedömning och utredning har i rapporten visat sig ligga högt i relation till antalet brukare och därutöver har Ekerö den näst högsta kostnaden för en barn- och unga utredning och höga kostnader på uppföljning av insatserna. Det kan vara intressant att fundera över hur detta faktum har påverkat verksamhetens kostnadsnivå i övrigt och om detta kan ha varit en bidragande orsak till att hålla placeringarna nere, både i antal men också avseende placeringens längderna.

Det finns få saker i materialet ovan som kan anses vara rätt eller fel. Det viktiga är att ställa sig frågan om de resultat som presenteras för Ekerö är en medveten vald strategi och om det ser ut på det sätt som kommunen önskar.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Ekerö har en betydligt lägre kostnadsnivå inom individ- och familjeomsorgen än vad som kan förväntas utifrån kommunens strukturella förutsättningar. Det faktum att det ser ut så är kopplat till samtliga verksamhetsområdens lägre konsumtion och till följd av en mer gynnsam insatsmix inom barn och unga samt vuxen missbruk.